

Pesta 24 septemvre. (6 octomvre.)

Va esî dominec'a. | Redact. : strad'a arborelui verde nr. 40.

Nr. 39.

Anulu VIII, — 1872.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Goronulu lui Horia.

I.
 Susu la nori si peste nori,
 Intr'unu raiu scaldatu in flori,
 Unde vulturulu usioru
 Ca sagét'a trece 'n sboru,
 Langa ceriulu innaltiatu,
 Unde ochii nu strabatu,
 Susu pe pisculu stanceloru
 E castelulu dîneloru.
 Dóue sute dîne dalbe
 Mi-lu zidira totu cu salbe;
 Temel'a-i de granitu,
 Firu de firu inauritu;
 Paretii din petre grele
 De argintu si de margele,
 Êr de-a supra 'n vêrfulu loru —
 Unu diamantu coperitoru.

Intr'o dî de serbatóre
 Câte dîne 'ncantatórie
 Ici in tiéra s'au afluu,
 In castelu s'au adunatu;
 Că 'n castelu cu desfetare
 Se gatau de nunta mare,
 Nunta mare, veselía,
 Cum n'a fostu, si n'o sê fia.
 Floricio'a floriloru,
 Dînisior'a dîneloru,
 Dîn'a-dómna din castelu,
 Pétra scumpa din anelu,
 De ospetiu mi se gatá,
 Că si ea se maritá
 Dup'unu crajsioru dé josu,
 Dup'unu mandru Fetu-Frumosu.

II.

In cea dî de maiu,
 Dulce ca si-unu raiu,
 Mirele frumosu
 A plecatu de josu
 Cu nuntasii sei,
 Toti ca semidiei;
 Toti sborandu,
 Ca si-unu gandu,
 Sprintenu, iute,
 Pe 'ntrecute,
 Pe-aripe de ventu,
 Si cu doru nefrantu.

Inainte sare
 Unu voinicu calare,
 Cu stindardulu mare;
 Dupa dinsulu vinu,
 Totu cu focu in sinu,
 Altii doi-spre-diece,
 Cari prin focu aru trece;
 Canta si horescu,
 Toti se veselescu.
 Apoi vedi o céta
 De voinicii indata,
 Toti calari
 Pe-armasari,
 Si 'n mijloculu loru,
 A voiniciloru

In trasura stralucita,
 Totu cu petre 'mpodobita,
 Mirele voiosu,
 Mandrulu Fetu-Frumosu.
 Siese armasari fuduli,
 Albi ca spum'a laptelui
 Ducu trasur'a mirelui,

Si potcovele pe ei
Sunt de-argintu ce scotu schintei;
Hamurile-su unu tesauru,
Cosute-su cu fire de-auru,
Franele-su impodobite
Totu cu petre stralucite;
Er caruti'a cea de mire,
Usiorica si subtîre,
S'a facutu din auru raru,
Plinu totu de margaritaru;
Rotile-i sunt de margele,
Ossi'a-i argintu in ele, —
Er cuitiele ce-lu tienu,
Sunt cioplite din rubinu
Si celu june craisioru,
Voiniculu voiniciloru,
Carele 'n carutia siede,
Ca stejariu-i naltu si verde.
Bratiulu seu vênjosu si tare
Ar sfarmá si stanc'a mare,
Ochii i schinteiéza focu,
Si aprindu, omoru pe locu.
Mandrulu mire fericitu,
Totu cu petre 'mpodobitu.
In metasa, catifea,
Ca si stéu'a straluciá.
Hainele-i de craisioru
Erau spaim'a ochiloru,
Câ-ci acele de odata
Luminau si-orbiau indata.
Si pe haine-i bumbji mari
Fire de margaritari,
Er dintr'insii fia-care
Prétiu de-o tierisióra are.
Sabi'a-i strabuna, vechia,
N'are pe pamentu parechia,
Incaicata-i tóta 'n giuru,
Cu smaragdu, opalu, azuru.
Si pe brâu elu si-pusese
Totu scumpeturi multu alese,
Si 'n caciula totu cu salbe
Unu diamantulu cu pene dalbe.
Cu nuntasi sei,
Toti ca semi-diei,
Elu vinea sborandu,
Totu cu doru in gandu,
Sprintenu, iute,
Pe 'ntrecute,
Pe-aripe de ventu,
Si cu doru nefrantu;
Totu cu dragu si veselía,
Totu pe cale auría,
Câ si tîrf'a de petrisiu
E totu auru scosu din Crisiu.

III.

Éta 'n fine,
Câ cu bine
Cei nuntasi
Dragalasi,
Ang-rei,
Pui de lei,
Nuni,
Juni,
In-de-séra

Toti intrara
In castelu
Usiorelu;
Unde-ascépta
Mandr'a céta
De fecióre
Rapitórie,
Si de dîne
Angerine.
Fia-care
Cu 'ncantare,
Cu frumsetie,
Tineretie,
Si cu ochiu
De deochiu
Ar legá,
Farmecá,
Si-ar supune
Pe-ori ce june.
Ele canta
Si incanta
Totu cu doru
Ardietoru,
Si-i saluta
Ca de nunta,
Si-i primescu,
Cucerescu.
Cea mai alba,
Cea mai dalba,
Mai frumósa,
Amorósa,
Catra mire
Cu iubire
Se grabesce
Si-i vorbesce:
„Craiu de josu,
Fetu-frumosu,
Te salutu
Multu placutu!
Fíi aici
Totu ferice!“
Si cu dulce
Mi-lu conduce
La craiésa,
La mirósa.

IV.

Éta câ in diori de dí,
Totu castelulu se tredí,
Si cu multa veselía
S'au gatatu de cununia;
Si cum dinsii toti plecara,
Se latí lumin'a 'n tiéra,
Câ-ci lucórea loru cea mare
Se 'mprasciá si 'n departare;
Celu-ce la ei se uitá
Si-perdea vederea sa...
Asié nunta, veselía,
N'a mai fostu, si 'n'o sê fia!
Patru dîne 'ncantatórie,
Totu cu ochi furati din sóre,
Patru dîne, patru juni,
Mergu nainte cu cununi;
Apoi choruri de fecióre,
Cari totu canta doinisióre,

Doine maudre de iubire,
 De-o mirésa si de-unu mire;
 Dup'aceste síru in síru,
 Ca si câte-unu trandafir,
 Câte-unu june sprintenu vine,
 Intre dóue dalbe dîne,
 Si-apoi choruri, dupa ele
 Éra-si dîne tinorele,
 Si in urma totu pe josu,
 Sub unu baldachinu pomposu,
 Ce mi-lu pórtá siese juni,
 Siese dîne cu cununi,
 Totu in auru si metasa,
 Vine mire si mirésa.
 Ce frumsetie, ce lucóre,
 Ce mirésa 'ncantatória!
 Mandrulu sóre 'n resaritu
 De uimire s'a opritu.
 La statura trupusioru,
 Ea-i ca bradulu muntiloru,
 Si e drépta ca lumina,
 Si subtíre ca albin'a,
 Ér la ambletu e usióra,
 Ca si-o rondunea ce sbóra;
 Chipusiorulu ei belaiu,
 Par' câ e furatu din raiu,
 Peru-i auriu si desu,
 Ca si hold'a de pe siesu,
 Fruntea-i bucatia din ceriu,
 Alba ca si néu'a 'n geru,
 Si sprincenele pe ea
 Fire de-auru puse 'n nea,
 Ochiu-i ca doi mandri sori,
 Fatia-i ca si ceriu-n diori,
 Si guriti'a-i mica, dulce,
 Usia care 'n raiu conduce.
 Hain'a ei de cununia,
 Alba, dalba, argintia,
 E tiesuta cu margele,
 Ce lucescu ca nesce stele,
 Si la margini soldii de pesce,
 Cátu vederea ta orbesce;
 Ér napoi'a mi se 'nnóda
 Intr'o mare, lunga códa,
 Ce mi-o ducu cu desfetare
 Cinci aprodi in pompa mare;
 Velulu albu, lungu, de mirésa,
 Ce din capu in josu se lasa,
 E din aripe usióre
 De la fluturei din sóre;
 Si cunun'a capului
 E din flórea raiului,
 La ce mandrulu se opresce,
 Si ca farmecatu iubescce;
 In grumadii-i si pe mana
 Auru si diamantu se 'ngana,
 Si cerceii se resfatia
 Cu frumseti'a ei din fatia.
 Ce mirésa de iubitú,
 Si ce mire fericítu!
 Radiele de sóre
 Dulci-suridietórie
 Veselu se pornira,
 Si se coborira,
 Tóte sê-i salute
 Cu farmeci placute;

Florile 'n gradina
 Tóte li se 'nchina,
 Si le facu covoru
 Inaintea loru,
 Respandindu de josu
 Farmecu si mirosu;
 Riurile tóte
 Scotu doióse siópte,
 Stau si se uimescu,
 Si i prémarescu;
 Mandre pasarele,
 Dalbe columbele,
 Canta dragu in choru
 Pe de-a supra loru,
 Cari prin fericire
 Trecu la nemuire...
 Éta câ s'a si 'ntemplatu,
 Ei cu dragu s'au cununatu.

V.

Si se 'ncinse-o mésa lunga,
 Locuri la toti sê li-ajunga,
 Si in frunte, craiu craiésa,
 Siede mire si mirésa;
 Langa ei si 'n giurulu loru,
 Cununiti'a dîneloru,
 Fete dalbe si multi juni,
 Óspetii, nuntasi si nuni;
 Si cu dragu se ospetara,
 De li mérse veste 'n tíera,
 Si trei díle si trei nopti
 Petrecura veselu toti,
 Si 'n sfirsitu a patr'a dí
 Mirele din graiu grai:
 Sê remana,
 Sê se tiena
 De-amintire,
 Suvenire
 De iubire,
 Fericire,
 Diu'a mare,
 Intru care
 Fetu Frumosu,
 Craiu-de-josu,
 Si-o regina,
 Dómna-Dîna,
 S'au luatu,
 Cununatu:
 Sê sedimu,
 Câti iubimu,
 Unu copaciu
 Uriasiu,
 Sê totu crésca
 Si vestésca
 Tuturoru
 Vîloru
 Intrunire,
 Fericire!
 Dîn'a-Dómna multu petrunsa
 Cu 'ncantare i respunse:
 „Si copaciulu mare
 Fara de 'ncetare
 Sê totu amintésca
 Viti'a-i stremosiésca;
 Sê nu 'ncete-a spune

De mariri strabune;
 Sê stirnésca, crésca,
 Si sê totu nutrésca
 In pregiurulu seu,
 Falnicu, totu-mereu,
 Simtieminte 'nalte,
 Doru de libertate,
 Ura de sclavía,
 Mórte 'n batalía.
 Din crengile sale
 Lase fara giale
 Cei goniti sê-si taie
 Ciomegi de bataie;
 Si odinióra
 Cei ce voru sê móra
 Pentru libertate,
 Drepturi vechi, calcate,
 Toti ei voru aflá
 Josu in umbr'a sa,
 Dulce alinare
 Dupa lupt'a mare!¹⁴
 Dîn'a-Dómna, Fetu-Frumosu,
 Au plecatu pe vale 'n josu,
 Si cu dinsi ceialalti,
 Dîne dalbe si juni nalti,
 Unu copaciu au semenatu,
 Si-apoi nunt'a s'a gatatu.

VI.

Multe vécuri mai sborara,
 Goronulu totu stâ in tiéra,
 Si nu-lu sfarma geru si plóie,
 Fulgerile nu-lu indóie,
 Elu stâ vecinicu gloriosu,
 Totu privindu la vale 'n josu,
 Elu stâ, falnicu, mare,
 Fara de 'ncetare
 Sê totu amintésca
 Viti'a-i stramosiésca;
 Si nu 'ncéta-a spune
 De mariri strabune,
 Si stirnesce, cresce,
 Si mereu nutresce
 Simtieminte 'nalte,
 Doru de libertate,
 Ur'a de sclavía,
 Mórte 'n batalía;
 Din crengile sale
 Lasa fara giale
 Cei goniti sê-si taie
 Ciomegi de bataie;
 Era cei ce moru
 Pentr'alu loru poporu
 Pentru libertate,
 Drepturi vechi, calcate,
 Aflá 'n umbr'a sa
 Locu de a pausá,
 Dulce alinare
 Dupa lupt'a mare...

* * *

Horia celu sfarmatu in róta,
 Si cu elu armí'a-i tóta,

Au siediutu a-dese-ori
 Josu la umbr'a-i pana 'n diori;
 Era *Jancu* celu vitézu
 Dórme vecinicu sub elu adi!

Iosifu Vulcanu.

Aureli'a.

— Noveleta. —

Erá sér'a tardía candu am esítu la strada,
 sê mergu la serat'a dlui primariu, unde eram
 invitatu.

Ceriulu erá acoperitu cu unu nuoru al-
 bíu, prin care se stracurau razele palide a lu-
 nei plutante, — si reflectandu-se pe néu'a al-
 ba, — respandeau o lumina ratecítória si tai-
 nica...

Erá linisce si tacere profunda. Nuorulu
 albu impresorá orizontulu tainicu cu fulgi albi
 de néua, cari se leganau in aeru ca nesce flu-
 turi zboratori, apoi cađeau josu pe pamentu si
 se topiau — — —

Erá unu tablou frumosu de érna, ce ni
 represinta sublimulu in gradulu superla-
 tivu!...

Eu adoru fórte natur'a si consimtiu
 cu ea.

Acestu tablou sublimu mi-a redeseptatú
 fantasí'a si mi-a inspiratu cugete pla-
 cute...

Ce tainica e natur'a, câtu e de atragató-
 ria! — cugetam, — si atunci candu ceriulu
 ninge, candu bratiele-i sunt reci si isvórele in-
 ghiatiate, mai multa desfetare inocenta si mai
 multe placeri virtuóse ni ofere decátu societa-
 tea, a careia tóta privirea e seducatória... tóta
 vórb'a-i minciuna... si dorere! a careia virtu-
 te e — fatiari'a!

Confundatu in asemenea cugete, am rate-
 citu multu pe strade in josu si in susu, nimene
 nu me conturbá — — —

Néu'a mi-cadea in fatia si pe frunte, cari
 si mai tare mi-iritá cugetele — — —

Nu doriam sê mergu la serata; simtieam
 in mine ceva ura contra ómeniloru, contra so-
 cietátii.

De odata numai me aflai inaintea casei
 dlui primariu.

Music'a suná atragatoriu, si pe ferestri se
 respandea o lumina splendida.

Sunetulu muziceí, zarea luminárii me con-
 turbá in cugetele serióse — — —

Si ca sê-mi continuu meditatiunile, —
 parasí cu iutiéla loculu unde me aflam.

Asié asiú fi doritu in momentulu acest'a a parasí acésta lume, si a ratací de a supra nuoriloru — — printre stele...

Acolo dóra e mai bine! — — —

Candu eram sê me intorcu la coltiulu stradei, — simtîi, câ cine-va me prinde de bratiu.

Erá unu amicu alu meu.

— Frate! — me agrai cu entusiasmu, — vinu de la serata, séu mai bine vinu sê te ducu la serata. Te-am cercetatu a casa si ne aflandu-te, eram sê me rentorcu singuru. E o petrecere minunata, o serata splendida! Sê grabimu, nu cumva sê se observedia absinti'a mea.

Dîcêndu aceste amiculu meu, me duse cu dinsulu.

Elu mi-enará despre placerile seratei; eu me desfetam in natura.

Simtîrile lui erau dulci, ca si placerile lumesci, si cugetele mele erau reci dar inocente, ca néu'a ce fluturá prin aeru — — —

Odata numai me aflai in anticamera. Cum am ajunsu, nu sciam.

Am scuturatu néu'a de pe mine, mi-am pusu in ordine imbracamintea, si am intratu in salonu.

Erá deja 11 óre.

Aici erá represintata tóta intieleginti'a, toti fruntasii orasiului.

Micu cu mare; betrani si tineri emulau in desfetâri...

(Va urmá.)

Alesandru Onaciu.

Istori'a Serbiei.

(Urmare.)

In secolulu XVII Austri'a a ocupatu si a perdutu de dóue ori Belgradulu. La 1718 Eugeniu de Savoya a ocupatu cu asaltu acésta forterétia, si in pacea de la Pasaviciu, nu numai Tinusiana, dar intrég'a Serbia si Bosnia, s'a anectatu la Austri'a. Dar fiindu câ jesuitii austriaci infestau religiunea orientala a acestui poporu, — ér militarii lu-tiranisau militaresce, — o multíme de sêrbi din partile Aradului s'au mutatu in Russi'a. Serbii de la Sava asemene se saturata de ospitalitatea unгурésca, si preferiau a se rentórce sub jugulu turcescu. Acés-ta dorintia a loru se si realisà nu peste multu, câ-ci Austri'a la 1790 perdù Belgradulu, si ace-l'a devenì éra-si alu turciloru.

Le anulu 1808, candu muscalulu atacá pe turcu, si acest'a — pentru aperarea sa — contrase si garnisónele din forteretiile Dunarene, sêrbii — atítiati de muscali — sub conducerea lui Cara Georgiu ocupara Belgradulu lasatu neaperatu, si proclamara independinti'a de turci a intregi tieri.

Turculu inse impacandu-se cu muscalulu, la an. 1812 a navalitu cu tóta puterea a supra serbiloru, si i-a reocupatu. Éra ducele loru Cara Georgiu fu silitu a fugí in Austri'a si de acolo in Russi'a.

Dar serbii, gustandu odata libertatea si independinti'a, nu potura uitá binefacerile ei salutare, si asceptau numai ocaziunea binevenita, ca sê-si póta realisá aspiratiunile loru nationale, nutrite si cu atât'a entusiasmu.

Ocaziunea asceptata nu intardîa multu.

La 1815, in dominec'a Floriloru, unu cultivatoru din cerculu Rudnik, Milosiu Obrenovici, amicu alu lui Cara Georgiu, fundatorulu dinastíei actuale, chiamà pe poporulu serbu la arme. De si sangeranda inca c'o mîia de rane, de la resbelulu din 1804—1814, invinsa si ingenunchiata sub jugulu Turciloru, Serbi'a se radicà ca unu singuru omu.

Lupt'a liberârii tienù 16 lungi ani, inse cu succesu d'asta-data, câ-ci Turci'a fu silita, in 1831, sê recunósca pe Milosiu Obrenovici, siefulu insurectiunii, ca principe ereditar alu Serbiei, si consacrà prin hatiserifulu din 1833 independinti'a principatului. Prin urmare nu sunt inca patru-dieci de ani deplini, de candu tiér'a e stapana pe destinele sale.

Dóue-dieci si nóue de ani de lupta o ban-tuise, saracise, ruinase. Tóte elemintele civilizatiunii i lipsiau: nimeni, cu fórte pucine esceptiuni, nu sciá sê scríe si sê citésca; nu erau de locu scóle si insu-si clerulu erá intr'o stare de completa nesciintia.

Cu tóte aste omulu care s'affá in capulu guvernului, elu insu-si incultu — câ-ci pana la sfîrsítulu díleloru sale nu sciù sê scríe macaru o litera, nici sê citésca unu diuaru — recunoscù c'unu raru bunu-simtiu, câ instructiunea e o putere si câ nu numai prin arme se póte fundá libertatea unui poporu.

Milosiu Obrenovici se grabì dar ca, mai nainte de tóte, sê organizeze scóle primare si sê creeze licee si gimnasie pentru invetiamentulu superioru: tramise tinerii din familiiele avute in strainetate si incredintià directiunea administratiunii si functiunile unoru straini invetiati. Astu-felu insarcinà p'unu ingeniariu siefu alu mineloru sasone, baronulu de Herder,

cu radicarea planului topografic alu întregii țări și cu stabilirea, — pentru proprietățile rurale, unei sisteme de cadastru regulat și uniform.

Cându, în 1838, principele Milosiu fu silitu, printr'o revoluțiune, să plece în exiliu, și potu parasî patri'a cu convințiunea, că i-a deschis o cale de progres și de libertate, pe care n'o va mai parasî, afara de n'ouă comotțiuni interioare.

Aceste comotțiuni cu toate aste nu întârziara. După scurtele perioade guvernamentale ale fiului celui mai mare alu lui Milosiu, Milan I, alu principelui Michaelu, care domni abie doi ani, ajunsese la putere principele Alesandru Carageorgevici. Incapabilu d'a înfrâna ambițiunea partitelor, elu nu se gândi de câtu să-și împlinească viziunile sale.

Acestu guvern țienu 16 ani, și Serbi'a obosita de luptele infernale, pe cari le alimentau ne'ncetatu lacomi'a principelui și revendicările violente și selvatice ale pretendentilor, și-aduse din nou aminte despre fundatoriul autonomiei sale.

Scupcin'a de la Santu-Andrieu decretă detronarea lui Alesandru Carageorgevici și rechemă pe betranul Milosiu. Etatea ce avea atunci — 80 de ani — nu putea face nimic acelei voințe de feru, și îndată ce luă în mână direcțiunea guvernului, ordinea se restabilă, intrigele de partide încetară și sieșii loru reintrară în obscuritate.

Succesorulu lui Milosiu I, principele Michaelu Obrenovici, domni 7 ani, în cursulu carora s'aretă nestramutat unu administratoru de modelu, unu politicu indemnatecu și în relațiunile-i private unu deplinu omu de onoare.

Desvoltării institutiunilor interne ale Serbiei știu să dea o impulsione din cele mai salutare; mai cu seama aretă o mare sollicitudine pentru lărgirea învățământului în clasele muncitorești și pentru prosperarea industriei.

Înse, în mijloculu acestor laudabile intențiuni, principele Michaelu nu țienu îndestulul complotu de ambițioase proiecte ale unei partide care nu încetă d'a reclama pentru țara o însemnata întindere a teritoriului, și care, în mijloculu complicărilor diplomatice radicate de cestiunea orientala, visă crearea unui mare imperiu sârbesc. Opiniunile foarte marginite ale principelui în această privință erau dar o pedecă pentru acele proiecte și factioșii nu se oprira d'a-lu asasină.

Aceste fapte sunt încă destulu de prós-

pete pentru ca să fie utile d'a nu le mai desvoltă: ori-cine și-aduce aminte procesulu la care detera locu și rolulu ce jucă Carageorgevici, acuzatu ca instigatoru alu omoririi principelui Michaelu.

Proiectele acestei partide fure cu toate aste petrunse de întâmplătoare și terea inițiativa a unor oameni însemnati din țara, cari nabusăra în momentul decisivu exploziunea unei mișcări revratorice, și convocarea imediatu Scupcin'a nationale.

Acăsta adunare proclamă ca principe alu Serbiei pe ultimulu descendent alu Obrenovicilor și numi o regință pe timpul minorității sale.

Acestu guvern provisoriu desființă censur'a și declară libertatea presei; nu i-se pôte impută, ceea ce e multu, c'a lasatu să se formeze, acordandu pre multa influința politiei, o sistema de spionajiu, ale carei efecte periculoase Serbi'a le simte și astăzi.

În 22 augustu, acăsta regință a depus puterile sale în mâinile junelui principe Milan, devenitu majorenu.

Ea dete suveranulu principatulu sârbu situațiune financiara bine regulata și foarte prospera, o armata disciplinata și o administratiune civila cu severitate controlata.

Câtu despre țara, ea e brazdata de căi de comunicațiune bine întretinute și industri'a nationala se desvôlta din anu în anu.

Serbi'a posedă o universitate compusa de trei facultăți, unu cabinetu de fizica, — unu laboratoriu de chemia și colecțiuni de istoria naturala, cari potu rivalisă cu ale statelor celor mai bine aprovisionate sub acestu reportu.

Afara d'aceste are o academia militaria, — mari arsenaluri cu unelte abundente și aprovisionate cu destule materiale de război, cari promitu așezării nationale mari elemente de succesu.

Serbi'a n'are nici o datorie publică, nici o noblătie feudala.

Astăzi sunt, — cu avantajele ce enumeram, — darurile pe cari le primesce principele Milan la suirea sa pe tronulu Serbiei.

Sunt puține state în peninsul'a Balcanilor — far' a exceptă chiar Romani'a — cari potu să producă asemenea lucruri.

Etă pe scurtu istoria Serbiei.

Precum veduram, principele Milan a primitu în ziua de 22 augustu guvernulu unei țări destulu de bine organizate.

Cu tóte aceste inse starea lui nici decátu nu este de invidiatu.

Relatiunile lui familiare, luptele seculare cu famili'a Carageorgeviciu si cu partisanii acesteia, precum si constelatiunile politice in cari se afla patri'a sa, voru reclamá de la din-sulu in continuu veghiarea cea mai incordata. tactulu celu mai intieptu si energf'a cea mai mare.

Dar déca unu principe e iubitu de marea majoritate a poporului seu, acest'a lu-ajutóra in tóte afacerile sale grele.

Marcu Emilianu.

Doine si hore poporale.

— Din Satu-mare in Ungari'a. —

VI.

Mundia verde de cicóre,
Peru feciorii in prinsóre.
Mergu parintii
Cu florintii,
Si fetiti'a
Cu grosíti'a,
Sê-i póta rescumperá,
Dar nu-i lasa a scapá.
Merge si o fecioritia
Cu nafram'a de credintia:
— Jupano, cinstitu birou,
Lasa-mi pe baditiulu meu,
Câ m'oiu face ruga,
Ruga, paparuga,
Paparuga face-m'oiu,
Pe rosteie pune-m'oiu!
Domnii reu s'au spariatu,
Pe baditi'a l'au lasatu;
Câ-ci draguti'a cu dreptate,
Te-a scóte si de la mórte, —
Si draguti'a cu credintia,
Scóte-te-a si din temnitia.

VII.

Plange pamentulu sub mine,
De dorutiulu óre-cine,
Si eu plangu de-a supra lui
De dorutiulu óre cui.
Dar n'oiu plange, nu m'oiu frange,
N'oiu versá lacremi de sange,
Nu stâ més'a 'ntr'unu picioru,
Nici lumea dintr'unu fecioru,
Més'a stâ 'n patru picióre,
Mai sunt voinici pe sub sóre;

O scandura nu-i camara,
Nici unu fecioru nu-i o tiéra,
Unu pomu inca nu-i padure,
Unu feru singuru nu-i secure,
Sunt inca feciori destui, —
Dar ca elu nici unulu nu-i!
Pentr'unu dragutiú ce-lu avui,
Stau si capulu sê mi-lu puiu.

VIII.

Fostu-am fostu féta seraca,
N'am aflatu fecioru sê-mi placa;
A aflatu maic'a unu',
Maicei-i placea, mie nu.
Déca maicii i-a placutu,
Voi'a dinsei nu o-am ruptu.
Fia-ti tie, maica, raiulu,
Precum mi-a fostu mie traiulu!
Cungiurata-su de straini,
Ca spinulu de radecini;
Cungiuratu-su de guri rele,
Ca spini de porumbele.
Dragu-mi-i prunulu cu prune,
Si omulu cu vorbe bune;
Uritu-mi-i perulu cu pere,
Si omulu cu vorbe rele.
Carasi'a printre fagi,
Facuta-i de ómeni dragi;
Carasi'a printre pruni,
Facuta-i de ómeni buni.
Multu me mustra frundi'a 'ngusta,
Ce-am facutu drumulu pe pusta;
Multu me mustra animuti'a,
Ce-am ascultatu de maicuti'a?

Culese de

Paulina Pelle.

Elu trebue sê se insóre!

— Novela de Maria Schwarz. —

(Urmare.)

— Ah, dta me socoti pré buna, déca cugeti câ mi-voiu retrage cuvintele.

— Eu voiescu a te convinge numai despre aceea, câ unu anglesu déca iubesco seriosu, elu remane sinceru neintreruptu pana la mórtea sa, si cumca femei'a care o impartesiesce in amorulu seu, in urma e silita sê-lu iubésca.

Mr. Milnes in momentulu acest'a aretà o facia de totu seriósá.

— Aceea o concedu, dara dta nu esti dintre anglesii acestia.

— Ceea ce nu am fostu pana acuma, potu fi de acuma inainte.

— E posibilu sir, natur'a dtale sventuratica, ca

si a fluturelui, se opune diamantralmente la hotarirea dtale; nu te osteni cu asié lucruri neimplinire...
 — Grigesce miss Eva, sê nu stea langa usiorinti'a unui englesu o adeverata seriositate!

— Si-apoi ce ti-ar folosi chiar decâ ai reesi a me convinge despre unu lucru atâtu de incredibilu, cum e amorulu dtale. Dta nu vei fi in stare a me dobandi in vecii veciloru. Altmintrea sir, remâni numai langa principiulu de pana acuma, de a nu iubi decâtu singuru din petrecere. Crede-me, câ acel'a a fostu unu principiu fôrte laudaveru, si din partea mea nici odata nu am de scopu a te abate de pe calea acest'a. A fi inse obiectulu unui astu-feliu de amoru nu e pré placutu pentru nimenea; pentru aceea, vietia fericita, sir! Credu, câ ai caletoritu deja destulu dupa mine, acum te poti întorce la calea-ti propria, si dupa ce ti-s'a satisfacutu curiositâtii, speru, câ vei încetâ cu persecutarea si de acfinainte voiu poté traî in pace...

Eva cu acestea se scolâ si facu unu complimentu inaintea lui mr. Milnes; acest'a inse remase nemiscatu pe fotoliu.

— Dta te insieli, miss Eva; nici câtu de pucinu nu mi-e scopulu de a te parasî atâtu de curundu, pentru aceea te rogu fii buna si-ti ocupa éra-si loculu!

— D'apoi câ nu avemu a ni mai spune nimic...

— Se pôte câ dta ai gatatu, dara eu nu. Speru, câ nu vei fi atâtu de necurtuôsa, sê me dai afara pana ce nu me voiu dechiaru curatu.

— Fie dara, te rogu inse sê nu lungesci multe vorbe, pentru câ deja si pana acuma asié sum de obosita, încâtu me temu, câ mi-asiu poté pierde si bontonulu.

— Dta ai dîsu, câ nu asiu fi in stare a te convinge despre amorulu meu. Si aceea totu-si se va întemplâ, pentru câ eu asié voiescu. Ai dîsu mai departe, câ eu nici odata nu te voiu dobandi, si eu pana atunci nu voiu încetâ cu repetirea amorului meu, pana ce nu-mi vei daruf mie anim'a dtale. Mi-ai aruncatu in ochi, câ eu nu iubescu decâtu singuru din petrecere, da, asié e, inse pe dta, miss Eva, omulu te iubescu pentru dta ins'a-ti; si in urma ai dîsu, câ amorulu nu pré pôte placé nimeni. Eu voiescu ca in o di sê-ti retragi cuvintele aceste, si dta o vei face acest'a, pentru câ eu nu me voiu departâ de langa dta pana ce nu te vei întorce catra mine cu cuvintele: „Eu te iubescu!”

— Dta intru adeveru esti pré increditu de a sperâ imposibilu.

— Asié dara atâtu e de imposibilu sê me iubesci veri-odata?

— Da, de totu imposibilu.

— Era eu voiu comprobâ contrariulu, si acest'a atâtu e de adeveratu, câtu e de adeveratu si aceea, câ eu-su englesu.

— Asemenea totu atâtu e de adeveratu, câ eu nu voiu dice nimeni cuvintele aceste: „Eu te iubescu!” decâtu singuru barbatului meu, pe câtu e de adeveratu câ eu sum o femeia cu putere deplina. Decâ ai avé de a mai vorbi ceva si mai departe, cauta la mine, si vei poté vedé, câ-su nemarginitu somnorôsa.

Pentru unu omu vanu si fantastu nu pôte fi ni-

mic'a mai ingrozitoriu, decâtu decâ i se spune in facia de catra o femeia tinera, câ e nemarginitu somnurosa in societatea lui. Cuvintele aceste facura sê rosiésca si faci'a englesulu nostru; cu tôte aceste inse elu respunse cu sange rece:

— Indata te voiu parasî; concede-mi a mai adauge singuru acêsta. Dta mi-dîci, câ am caletoritu destulu dupa dta. Da miss, nu am de scopu de a te urmâ si mai departe.

Cu aceste redicandu-se mr. Milnes dîse: „Sê viezi fericita miss Eva, si fii convinsa, câ de si nu te voiu urmâ mai departe, totu-si voiu aflâ cale si modu, prin care voiu poté a te convinge despre marimea si seriositatea amorului meu si a te face sê me iubesci.

Eva indata ce remase singura si-întinse bratielu spre usia si siopti cu surisu de gloria.

— „Elu me iubescu, — elu trebuo sê se însóre!”

Mr. Milnes ajungându in chili'a sa, se aruncâ pe fotoliu, dîcându intru sine:

— „Ea trebuie sê me iubésca, ea trebuie sê fia a mea!”

VII.

In demaneti'a urmatória Eva se preamblà pucinu prin orasiu si dupa ce a privitu tôte cele ce avea de a vedé, se reintorse la locuinti'a sa, unde pe trepte se intalni cu barbatulu celu cu ochilarii verdi, care o intimpinâ cu cuvintele:

— Pucinu câ nu ti-am pierdutu deseversitu urm'a, acêsta caletoria multa încôce si incolo me seduse deplinu.

— E bine, câ esti aici amicul meu, pentru câ inca in ór'a acest'a caletorescu inderetru.

— Me bucuru, eu te urmezu; dara unde a disparutu englesulu nostru? Din ospetaria s'a indepartatu inca in nóptea acest'a.

— Intru adeveru? — strigâ Eva cu ingrozire. Esti securu de ceea ce dîci?

— O, deplinu. Probabilminte s'a obositu in acêsta petrecere? — dîse barbatulu tineru, — si in casulu acest'a am dobanditu remasiagulu.

— Vomu vedé acusi!

Eva demandâ sóciei sale sê se gate de plecarea, ceea ce se întemplâ preste o óra. Caret'a Evei intru adeveru fu petrecuta cu fidelitate de catra barbatulu tineru cu care vorbise mai inainte.

Cumca Eva nu erâ pré bine dispusa, se vedea de acolo, câ tragându-se in unu coltiu alu caretei se pareâ a se cugetâ cu tóta emotiunea despre óre-ce.

Intru aceste a trebuitu sê schimbe caii, si Eva, de si ospetari'a nu prospiciâ pré ademenitoriu, se hotari sê se cobóre si se pauseze pucinu timpu.

Candu caret'a ei se oprî in curte, usi'a i-o deschise unu individu esitu ca din pamentu, — si unu omu tineru i intinse Evei man'a cu cuvintele aceste:

— Concede-mi miss, sê te ajutu!

— Mr. Milnes! — strigâ Ev'a surprinse si adauge cu unu viersu care mai multu tradâ bucuria, decâtu manfa: D'apoi câ dta mi-ai promis, câ nu me vei urmâ mai departe ca o umbra eterna?

— Acést'a e adevăratu, si chiar pentru aceea am caletoritu dinaintea dtalo.

Mr. Milnes si-luă palari'a diosu dinaintea halei dîcîndu: „Viétia fericita, miss Eva!“ si prin aceste grabi prin curte in strata unde-lu asceptá caret'a, in care se aruncá indata.

— Ha, ha, ha! — rise cu gloria unu barbatu tîneru de langa Ev'a, care stetea ca si o statua in loculu acel'a din care o parasise Milnes: „Asié se vede, cá anglesulu a hotaritu, ca de aici inainte tu sê caletoresci dupa elu. Ah! Eva, tu faptura celesta, acuma dóra poti vedé, cá ti-ai pierdut remasiagulu.

— Nici decum. Ma acuma sum mai aprópe de scopulu meu, decâtu odinóira. — respunse Eva intrandu in o chilia mare, unde o intimpiná o femeia de statura mare, intrebandu-o de cumva póte ai servi cu ce-va?

— Ba eu nimicu fu respunsulu scurtu.

Eva pasí la o feréstra inaintea careia erá o méssa vêneta; pe méssa zacea o epistola adresata Evei. Luá in mana epistol'a si chiar voiá sê o franga, candu díse Gunnar, pentru cá elu a fostu barbatulu celu cu ochilarii verdi:

— Acést'a vine de securu de la anglesulu teu, care te insciintieza in modulu acest'a, cá elu fuge de tine.

— Asié credi? — intreba Eva cautandu la verulu seu. Ai curagiu a te remasi si a dóu'a óra?

— Fia, nu-mi pasa; dara a nume a supra ce?

— A supra contienutului acestei epistole. Eu credu, cá ea contiene o noua dechiaratiune de amoru.

— Se póte, numai cá va fi si adausulu acel'a, cá mr. Milnes, pentru cá nu voiesce a se neferici, fuge atátu de tine, cátu si de amorulu seu!

Eva invérta cátu va timpu intre degetele sale epistol'a, apoi díse suridiendu:

— Nu póte sê contiena nici unu adausu de acest'a.

— Bine, sê ne remasímu dara!

Gunnar si-intinse man'a catra Eva.

— E bine, fia, déca intru adevèru se afla in ea acestu punctu, indata vei si primí afirmativulu „da“; ér déca nu, vomu remané la remasiagulu nostru celu vechiu.

— Asié sê fia!

Acuma Eva rupse cuvert'a, si nu gasí pe papiru decâtu aceste trei cuvinte:

„Eu te iubescu!“

Eva rise din anima si intinse epistol'a lui Gunnar.

— E bine, ce díci acuma draguletiulu meu?

— Adausulu e cuprinsu in aceea, cá dinsulu a caletoritu, dupa ce te-a ajutat afara din caret'a ta, si s'a ascuratu cá nu-lu vei urmá.

— Totulu e o poveste. Celu ce ride in urma, acel'a ride mai bine. Adu-ti a minte de ceea ce ti-am dísu, cá „elu trebuie sê se însóre!“

In ospetar'i'a cea mai de aprópe mr. Milnes éra-si se iví inaintea caretei Evei, ca sê o ajute.

— Si dta, mr. Milnes nu o tîeni acést'a dreptu urmarire?

— Ti-am promis, dsíóra, cá nu te voi urmá,

si eu mi-am tîenutu cuventulu. Impregiurarea, cá eu te ajutu a te coborí din careta, credu cá nu se póte luá dreptu genire séu urmarire. Éca, dlu acest'a cu ochilarii verdi, acest'a e care te umaresce.

— I éca elu o face acést'a, o face pentru cá are dreptu s'ó face. Se póte, cá va vení si timpulu acel'a, candu lu-voiu numí barbatu alu meu.

— Acést'a nu se va intemplá, miss Eva, nici odata, nici odata!

— Si pentru ce nu?

— Pentru cá eu nu voi concede.

— Dupa aceste mr. Milnes facú unu complimentu inaintea Evei, si in momentulu urmatoriu dejá erá in caret'a sa, care grabí cu rapediune mai de parte.

Candu Eva intrá in chilia de óspeti, i vení inainte o féta juna, aducéndu in mana o epistola, si o intreba:

— Dta esti, dr'a Horner? Am de-ati admanuá o epistola.

Eva desfacú scrisórea, si cetí:

— „Eu te iubescu!“

Intregu cuprinsulu epistolei constá si acuma numai din aceste trei cuvinte.

La cea d'antáia statiune, candu mr. Milnes éra-si stete la usi'a caretei, Eva i observá cu unu tonu reflectatoriu:

— De ce me ascepti totu-de-un'a cu epistole atátu de lungu?

— Pentru cá voiescu a-ti amintí unu lucru, care me temu cá l'ai poté uitá, si care chiar pentru aceea nu-lu potu sê-lu repetiescu destulu de adese-ori.

— Dara ce voiesci a dobandí cu acést'a?

— A sculptá in sufletulu dtale aceste cuvinte asié de afundu, încátu sê mi le díci ins'a-ti dta in o dí.

— Incérca dara a efeptuí si aceea, ca sórele sê resara pe la apusu!

— Crede-me, miss, cá nimica nu e imposibilu, déca voimu cu destula seriozitate, si eu voiescu ca dta sê me iubesci.

— Dara eu éra-si nu voiescu; si de ce sê lasi campulu de bataia cu invingere dta si nu eu?

— Pentru cá dta esti femeia, care e creata sê remana devinsa.

— Éra eu te potu asecurá, cá victori'a luptei nóstre va fi pe partea mea.

Mr. Milnes facú unu complimentu de despartire, dîcîndu aceste:

— Eu nu ceru decâtu trei cuvinte.

— Da, inse pentru ca sê dícu acele cuvinte, eu trebuie sê le simtiu in anim'a mea, cá-ci limb'a are de a fi aici numai talcuitória.

— Asié e, dta trebuie sê me iubesci.

— Nici odata, dlu meu, nici odata!

Eva facú unu complimentu, si Milnes pasí in caret'a sa, aruncandu a supra lui Gunnar, care numai acuma descinse din careta, o privire nu pré amicala.

(Va urmá.)

S A L O N U

Scrisori din Italia.

— Villa d'Este (Laculu de Como) in septembrie. —

Scumpe Iosife!

Déca Itali'a este o gradina, Laculu de Como si Brianza este paradisulu ei.

Nimicu mai frumosu, mai sublimu, mai poeticu! Laculu de Como e o minunata epopea a naturei; artea si natur'a si-a datu man'a pentru ca sê prefaca intr'unu Edenu, acestu tienutu.

Acestu lacu se intinde de la Cetatea Como pana la pôlele Alpiloru Retii, in lungime de 80 kilometri, are o profundîme de 588 metri. Se ridica 199 metri a supra marei adriatice, primesce 37 de torinti si 27 de riuri. E incadrat de munti de diversa inaltime si despartiti prin vâli; acesti munti sunt acoperiti de selve, vie, olivi, cipressi, sate, ville, cari forméza unu intregu intr'adeveru deliciosu.

Acestu paradisu e locul de predilectiune a otiosiloru, aventurieriloru si milionariloru din tôte tieretele diutre cari subscrisulu nu are onóre a face parte. Lordi englesi, banchieri francesi, principi si boieri rusi, femei frumóse, elegante si amatórie de romantie: déca Evele nu lipsescu, sierpii sunt óspeti comuni; lucru naturale, nu e paradisu fara sierpi.

Ací vedi femei de tôte natiunile: englese blonde, francese spirituóse, spaniole usióre, italiene cu anima vulcanica, etc. Fia-care din aceste frumóse aparintie e unu romantiu, câte una o poema. In scurtulu spatiu de timpu câtu petrecui la Villa d'Este facui unu studiu interesante, alu carui resultatu ti-lu comunicu. Dar inainte de tôte permite-mi dóue cuvinte a supra villorelu celoru mai frumóse. Villa d'Este unde locuiescu fu construita de catre unu pescariu, care prin industria si talentulu seu deveni cardinalu, si se numi cardinalulu Giulio, mai tardîu deveni proprietatea principesci de Galles muierea lui Georgiu IV regele Angliei.

Pliniana edificata in 1570; in midiloculu ei se vede celebr'a fontana intermitente, descrisa de Pliniu celu june. *Molina* cu o frumósa cascata; *Torriggia* cu o caverna in care s'au aflatu ossa fossili. *Villa Sommariva*, numita regin'a lacului, contine multe lucruri de arte, intre cari Polameda si Amoru si Psiche, si Magdarena de Canova. Intrelasu a-ti vorbi despre alte villete frumóse, si incepù a-ti comunicá resultatele studiului, analizei mele.

In amoru eu sum anticariu, cercu, scrutezu, oservu, analisu, si admiru.

Voiesci sê cunosci anim'a unei femei? oserva ce musica si ce poesía prefera. Femei'a câte-odata e *anima*, adese-ori *fantasia*, totu-de-un'a *amoru*. Ea viséza ori iubescu. Sunt femei cari traiescu din murgitu si asuru, femei cari sunt intr'unu eternu estasu; femei cari palpita de bucuria admirandu frumseti'a unei flori, pe candu altele intr'o flóre simboliséza unu cugetu. Si fiindcâ suntemu la flori, permite-mi o oservatiune ce póte va revolta gentilele dómne ce póte voru cetí-o. Florile mi inspira neincredere. Te affi in presentia unei dame entusiasmata de asurulu unei vióle ori de mirosulu unei róse; suride, déca cutezi, si-ti vei creá o inimica mortala.

Spune unei copile, cá nu cunosci ce simboliséza cutare flore, si fi sicuru, cá de ai fi unu erou ca Mihaiu, ori unu talentu ca Bolintineanu, aceea copila romantica te va judecá mai pucinu decátu profumierulu seu. In tôte istoriele de amoru, eu affai ca complice o flóre. De câte-ori asta inocinte mesagera frange o esistintia, ti-smulge din anima castitatea credintiei?

Limbagiuu floriloru datéza de la creatiunea femeii. In diu'a in care Eva a surisu sierpelui, mi-vine a crede, cá acest'a avù in donu o flóre — scumpa poema a volubilitatii . . .

Amorulu! mare, teribilu cuventu! Asta-di in amoru ca in tôte am devenitu anticitati. Totulu e lucru vechiu, folositu, falsificatu, chiar si anima. Amorul de adi, amorulu cu gimnastica de cuvinte, e o mitologia pagana, ce se duce, cum s'au dusu Dieii Romei si Atenei spre a lasá locul acelu amoru, care fiindu viétia universului, va traí in eternu cu materi'a. Care e moral'a amorului?

Alfred de Musset díse, cá e martirulu. Byron, nebunia, si Goldbach díse, cá sunt frigurile. Eu credu, cá moral'a amorului s'ar poté definí mai bine „fatalitatea!“

Nu sciu cine a dísu, cá amorulu nu are etate. Póte sê aiba dreptate. Amorul e eternu. Atunci, candu credi, cá anim'a ta e rece, cá esti bine armatu contra teutatiuniloru frumsetiei si a gratiei, scii ce se intempla? Unu surisu, o privire pe ascunsu, o lacrima ce tremura intr'unu ochiu de angeru, o flóre donata, o repede palóre ce invelue fruntea unei femei, si éca edificiuu teu ruinatu, anim'a ta calda, renascuta, tu insu-ti te miri pentru cá simti o noua viétia. E amoru!

De siese mí de ani popórele canta imnuri si jóca incoronati de flori in giurulu altariului acestui Dieu. In amoru femei'a e superióra omului. Fure femei cari din caus'a amorului murira ori inebunira; femei cari sciu distinge aurulu falsu de celu adeveratu, perulu de creri, femei cari ti-dau anim'a, dar pretindu mai multu decátu anim'a, pentru cá amorulu pentru ele adese-ori e mai multu decátu simtiemintu, e gandire; femei cari traiescu din amoru, din febra si entusiasmu.

Omulu usioru póte ajunge in puntulu de a poté scríe pe anim'a sa aceste scumpe cuvinte a lui Heine: „aci totu repausa“; femei'a nici odata.

Amicitia! santu cuventu!

Sê ti marturisescu unu pecatu alu meu? pentru ce nu?

Eu credu pucinu amicitiei. Unu ieroglifu egiptianu díce, cá amicitia fu mancata in léganu de catra egoismu. Póte sê fia adeveru . . .

In câtu pentru amicitia dintr'unu omu si o femeia, o credu impossibila, ori aprópe de impossibila. Vorbescu din esperintia. O femeia m'a chiamatu frate, dar mi-aducu a minte cá man'a sororei mele tremurá intr'a mea, si in curendu miculu Dieu alungá serman'a amicitia.

Inca pucine cuvinte si terminu.

Facui cunoscintia unui sicilianu, infocatu ca lava Etnei. Conte M. e unu june ardinte, romanticu, onestu si republicanu prin convinctiune. Veni aci ca sê-si vindece o profunda rana a animei — ca si cum

ranele animei s'ar poté vindecá. Ti-comunicu câte-va sentintie din diuariulu lui, fiindcă completa studiulu meu: „Femei'a e ca tempesta, că si dins'a ti-póte inspira admiratiune si uimire, si că si dins'a te póte ucide. — Asculta limbagiulu naturei: ea ti-vorbesce prin tunetele noriloru, prin urletulu vulcaniloru, prin uruganele oceanului, — si-ti dăce: „fugi de femeia!“ ...

O voi, cari sunteti alesii lui Ddieu, cari aflatii o femeia amante, leale, si sincera, conservati cu gelosia acestu tesauru ce pretiuiesce mai multu decâtu aurulu Californiei. Voi sunteti fiii pré iubiti a lui Ddieu, voi ve apropiati de elu ... Ér voi — cari formati majoritatea — voi cari probarati acea dorere nemarginita, teribile ca infernulu, ce se chiama „*desamagire*“, imbracati-ve anim'a cu unu bronzu triplu, si incunjiurati paradisulu promis de unele Eve, pentru că in launtru stă ascunsu sierpele ...

Terminu aci.

Tu pune in ordine ideile aruncate pe asta hartia, si publica-le déca voiesci.

I. C. Dragescu.

CE E NOU?

☞ Numerulu presinte e celu din urma in treiluniulu jul.—septemvre. Ne rogâmu a renoi cătu mai curendu prenumeratiunile, cari espira cu acestu numeru. Cu acésta ocaziune facemu de nou apelu catra domnii restantieri sê binevoiesca a-si refuî socotelile, că-ci la din contra vomu fi siliti a provocá in publicitate cu numele pe toti aceia, carora li place a cere si a primi fói'a, fara ca — la repetițele nóstre recercâri private — sê-si aduca a minte, că detori'a facuta cu angagementulu onórei trebue si platita. Totu-odata anuciâm, că tóte cartile si tablourile procurate de la noi de curendu, se voru espedá in lun'a lui noemvre, pe candu se voru aduná mai multe, că-ci pentru câte-va nu merita sê platimu la unu espeditoru a nume, dar nici nu ne-amu deobligatu a le tramite *numai decâtu*, precum le ceru unii abonanti, ci ca pan'acuma — in trei luni odata — candu se face espediare de asemenea obiecte.

* * * (*Parastase pentru Iancu.*) Cu viua indestulire aflâmu, că in mai multe biserici romanesci s'au tîenutu parastase pentru etern'a odihna sufletésca a lui Iancu. Credemu, că esemplulu va fi imitatu de catra toti preotii nostri, — si nu voru intardjá a aduce tributulu stimei loru pentru umbr'a martirului nostru.

‡ (*Dlu Basiliu Radulovicu*) din Biserica-alba in Banatu, de presinte elevu alu academiiei comerciale din Viena, precum cetimu in „Albina“, indemnatu de zelulu seu catra specialitatea sa si de setea dupa sciintia si esperintia, insofîndu-se cu mai multi elevi de la acel'a-si institutu, sub conducerea unui profesor, au intreprinsu cu unu bastimentu a nume construitu si ecuipatu, o caletoria pe apa si pe uscatu, trecêndu din marea adriatica in Archipelagu, facêndu studie la Constantinopole, Atena, Smirna, Ermopole, Cairo si alte orasie, intrandu apoi in canalulu de Suez si inaintandu pana la Nilu si in Marea-rosia, si adopostandu in Port-Said. Dlu Radulovicu, dupa rentórcerea sa, va publicá tóte esperintiele si studiele ce a fa-

cutu in acésta caletoria intru folosulu lumei comerciale si industriale.

= (*Gimnasiulu din Beiusiu*) a fostu cercetatu in anululu trecutulu scolasticu de 209 studenti, 190 romani si 19 straini.

* * * (*O istorióra comica*) s'a intemplatu de curendu la Posionu. Unu conte si unu baronu cinau intr' unu hotelu, fiindu cu dinsii si unu cane de venatu alu contelui, care nu de multu cumperase acestu cane cu 600 fl. In decursulu conversatiunii baronulu scóse din portfoia o bancnota de 1000 fl., rogandu pe contele sê i-o inachimbe. Contele voi sê implinésca cererea, dar — numerandu-si banii — observá, că elu n'are la sine o mia de florini; deci inapoiá bancnot'a baronului. Inse din nefericire acést'a cadîu in taiierulu (farfuri'a) cu sosu si unsóre a baronului; baronulu cu ajutoriulu unei furculitiei scóse numai decâtu bancnot'a din unsóre, si o tîenú de a supra taiierului, ca unsórea sê se scurga. Canele contelui gandindu, că baronulu vré sê-i deie o bucata buna si grasa, sarí numai decâtu acolo, si intr'unu momentu inghití bancnot'a de o mia de florini. Dupa acestu incidentu se facú intre contele si baronulu invoiéla, că baronulu — platindu contelui 600 de fl. — va poté impuscá canele acestuia, spre a-si scóte bancnot'a, — că-ci asié apoi dinsulu totu-si si-va poté mantú 400 de fl. Despre esecutarea acestei invoieli — tace cronic'a.

△ (*Dic'ta Ungariei*) in sambet'a trecuta a inceputu desbaterile sale a supra proiectelor de adresa ca respunsu la cuventulu de tron. De asta-data se presintara 5 proiecte, unulu din partit'a drépta-guvernamentalá, alu doile din centrulu stangu, alu treile din stang'a estrema, alu patrule din partea reformistiloru, si alu cincile de catra Trifunatiu-Mileticiu. Cas'a magnatiloru a si incheiatu desbaterile sale a supra adresei.

* * * (*Dna Sultana Marsilu*) in Roman'a a facutu fundatiune a se cresce dóue-spre-diece copile romane in Asilulu-Elena. Onóre ei!

☞ (*Hymen.*) Dlu Ioanu Cristianu, teologu absolutu din dieces'a Oradei-mare, va serbá in 10 oct. cunun'a sa cu dsiór'a Maria Vegsieu, fic'a dlui parocu rutenu din Oradea-mare.

‡ (*Morti.*) Simeonu Opreanu, parocu emerieu in Toraculu micu in Banatu, in etate de 78 ani, la 26 augustu. — Teodoru T. Ciureu, comerciantu, fostu membru alu camerei comerciale si industriale in Brasiovu, la 23 septemvre, in etate de 67 ani.

Literatura si arte.

* * * (*Teatrulu natiunálu din Bucuresci.*) sub conducerea dlui M. Pascaly, va deschide in dílele aceste stagiunea sa, promitendu a se dá celu pucinu 50 de represintatiuni. Stagiunea se va deschide cu pies'a francesa: „Casatoríile fara cununia.“ Apoi voru urmá: Ernani, drama in 5 acte, tradusa de I. Heliade Radulescu, — Soldatulu si Favorit'a, drama in 6 acte, — Banulu Maracine, drama istorica natiunala in 3 acte, — Cazaturele, comedia in 3 acte, — Cuventulu mortului, drama in 7 acte, — Carbonarii, comedia-drama in 4 acte, — Scól'a si Poporulu, drama in 1 actu, — Tronulu si Usurpatoriulu, drama in 5 acte, — Fanariotii, drama natiunala in 5 acte, — Lapsaneanu, drama natiunala in 5 acte, — Ispit'a si Cain-

ti'a, comedia in 3 acte, — Margaritaru Negru, comedia in 3 acte, — Ruginitii, comedia in 4 acte, — Pravil'a vechia si pravil'a noua, comedia in 4 acte, — Risipitoriu, feria, — Golanii poleiti, comedia, — Copilulu cu multi nasi, comedia vode-vila in 5 acte, — Victoriile Romanilor, drama in 5 acte, — Doctorulu Negru, Fiulu Noptii, Muschetarii, Stengariulu din Paris, Hamletu, si acele piese cari au avutu mai multu succesu in anulu trecut.

* * (Diletantii nostri teatrali din Clusiu) — precum anunciamu — in decursulu ferieloru scolastice au arangiatu representatiuni in mai multe orasie. De curendu dinsii jocara la Naseudu.

△ (La Bacau) in Romania a aparutu unu nou diuarius romanescu, intitulatu: „Observatorulu“, si ese odata pe septemana.

△ (Calindare pentru 1873.) La Bucuresci a aparutu: „Calendarulu pentru toti“ pe anulu 1873. Intre alte materie cuprinde o novela istorica, „Constantinu Brancoveanu“ de N. D. Popescu. Ca premiu se da tablulu „Esecutiunea familiei Brancoveanu la Stambululu.“ Pretiulu 2 lei. — A mai esitu si „Calendarulu amasantu“, care intre altele cuprinde si novel'a „Don Juanii Bucurestiloru“, si 12 gravure umoristice. Pretiulu unu leu si 25 bani.

Din strainetate.

* * (Cununu'a unui mortu.) Parintele Hyacinthe, alu carui portretu s'a publicatu si in foi'a nostra, s'a cununatu de curendu la Londra. Carmelitii din Paris, de cari se tienea dinsulu mai de multu, aflandu acés-

ta, inca in diu'a aceea a aredicatu in biseric'a loru unu cafalcu, si — conformu disciplinei ordului loru — inca in diu'a aceea immormentara pe parintele Hyacinthe, care pentru dinsii a moritu. Soc'a noului casatoritu e de 35 de ani, se chiama Emilia Meriman, sf nu de multu a trecut de la protestantismu la catolicismu. Ea e o scriitoria de buna reputatiune in Anglia.

* * (Finea unui procesu.) Istoria ce voimu a povesti nu s'a intemplantu la noi, ca-ci — precum veti vede si dvostre — nici nu s'a potutu intempla aici, unde procesele au de totu alta fine. Istoria dara s'a intemplantu in Irlandia. Unu barbatu si o femeia au portatu procesu pentru unu pamentu. Judelui i-a plesnitu prin capu, ca de ce se certa acesta parechia frumoasa, in locu de a se cununu la olalta si astu-felu a pune capetu certeloru infinite? Elu spuse parerea sa partiteloru, si aceea se uitara unulu spre altulu, si — se invoira. Peste doue luni ei ca barbatu si socia petreceau bine la mosia loru pentru care portara procesulu.

* * (Cigarete de iubire.) Unu negutiatoriu din Berlinu, la diu'a numelui seu, intre alte presente primu si o cuthia de cigarete forte frumoase si fine. Barbatulu suprinsu, in fine intrebà de socia sa, ca unde le-a cumperatu? Ea apoi marturi, ca dieu tigaretele acele le-a adunatu dins'a in decursulu anului dintre cele multe aruncate de dinsulu ca rele. Barbatulu a surisu, vedindu-se atatu de amabilu pacalitu.

* * (Damele francese.) precum scriu foile, acuma in republica nu sunt atatu de lucurose, ca mai de multu. Foile scriu, noi reproducemu scirile loru, si cine va voi, va crede.

Pentru serile de érna!

Apropiandu-se serile lungi de érna, candu lecturele bune, instructive si petrecatorie au unu pretiu duplu, ni luamu libertate a recomandatiunii onorab. publicu foi'a nostra „Familia“, dimpreuna cu suple-mentele sale de romanuri si novele.

Pretiulu pe oct.—dec. 2 fl. 60 cr. (Si nu 2 fl. 50 cr., precum ni tramitu unii prenumeranti.)

Prenumerantiloru noi li oferimu pentru unu pretiu bagatelulu urmatoriele opuri: 1) „Cavalerii Noptii“, romanu istoricu in 5 temuri, de Ponson du Terrail, tradusu de Iosifu Vulcanu, pretiulu 3 fl., — 2) „De unde nu este rentórcere“, romanu de Gabrielly, tradusu de Titu Budu, pretiulu 50 cr., — 3) „Novele de Iosifu Vulcanu“, tomulu I, pretiulu 60 cr. — éra cólele esite pan'acuma din tomulu alu doile se voru tramite gratis.

Asemene li oferimu urmatoriele tablouri: 1) Inaugurarea societátii Academice romane, — 2) Co-riolan si Vetúria, — 3) Mihaiu Eroulu in batalia de la Calugareni, — 4) Traianu cu óstea sa trece Dunarea, — 5) Portretulu lui Ionu Brateanu, fia-care pentru câte 60 cr.

Incátu pentru ilustratiuni, numai de la onorab. publicu atérna ca sê publicamu catu mai adese-ori adunandu-ni prenumeranti noi si indemnandu pe cei vechi a ni plati enormele restantie.

Pest'a 9/21 septemvre 1872.

Redactiunea „Familiei.“

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1872. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

 Esemplare complete mai avem din inceputulu anului.